

BÁO CÁO

Tình hình thực hiện Kế hoạch triển khai Thỏa thuận toàn cầu về Di cư hợp pháp, an toàn, trật tự của Liên hợp quốc (GCM) trên địa bàn tỉnh

Kính gửi: Bộ Ngoại giao

Thực hiện Văn bản số 4777/BNG-LS ngày 28/11/2022 của Bộ Ngoại giao về việc báo cáo tình hình thực hiện Kế hoạch triển khai Thỏa thuận toàn cầu về Di cư hợp pháp, an toàn, trật tự của Liên hợp quốc (Thỏa thuận GCM) năm 2022; thừa ủy quyền của UBND tỉnh, Sở Ngoại vụ báo cáo như sau:

I. TÌNH HÌNH VÀ KẾT QUẢ TRIỂN KHAI THỰC HIỆN

1. Tình hình chung

1.1. Số liệu liên quan đến di cư của công dân Hà Tĩnh:

11 tháng đầu năm 2022, có 10.310 lao động Hà Tĩnh đã xuất cảnh đi làm việc ở nước ngoài theo hợp đồng; 93 du học sinh Hà Tĩnh đi học tự túc ở nước ngoài; 05 trường hợp đăng ký con nuôi có yếu tố nước ngoài; 166 đôi đăng kí kết hôn có yếu tố nước ngoài; 08 trường hợp Sở Tư pháp đã gửi thông báo ghi chú Sở đăng ký khai sinh việc thôi quốc tịch Việt Nam.

Từ đầu năm đến nay, các cơ quan chức năng của tỉnh đã tổ chức tiếp nhận 44.027 hồ sơ đề nghị cấp hộ chiếu, 1.929 hồ sơ đề nghị cấp thông hành; trả 41.881 hộ chiếu, 1.929 thông hành theo đúng quy định. Phối hợp xác minh 134 trường hợp công dân Hà Tĩnh không được nước ngoài cho cư trú. Kiểm soát hơn 88.801 lượt người Việt Nam xuất cảnh qua cửa khẩu quốc tế Cầu Treo. Xử lý vi phạm hành chính 236 công dân Việt Nam về các hành vi vi phạm pháp luật xuất, nhập cảnh.

1.2. Số liệu người nước ngoài trên địa bàn tỉnh:

Tính đến ngày 15/11/2022, trên địa bàn tỉnh có 1.961 người nước ngoài tạm trú, hoạt động thường xuyên có thời hạn đến từ 38 quốc gia và vùng lãnh thổ. Trong đó, 636 Lưu học sinh nước CHDCND Lào đang học tập tại các trường Đại học, Cao đẳng trên địa bàn tỉnh; 1.204 người nước ngoài được cấp phép làm việc.

Từ đầu năm đến nay, có 12.410 lượt người nước ngoài khai báo tạm trú đến từ 77 quốc gia và vùng lãnh thổ cư trú, hoạt động trên địa bàn toàn tỉnh. Các cơ quan chức năng đã tiếp nhận, giải quyết thủ tục cho 1.151 lượt người nước ngoài; phát hiện, ngăn chặn, đẩy lùi 04 trường hợp người nước ngoài nhập cảnh

trái phép; xử lý vi phạm hành chính 23 trường hợp người nước ngoài về các hành vi vi phạm pháp luật xuất nhập cảnh, cư trú.

2. Kết quả triển khai thực hiện

2.1. Công tác chỉ đạo, triển khai:

Quán triển kịp thời việc triển khai, thực hiện Quyết định số 402/QĐ-TTG ngày 20/3/2020 của Thủ tướng Chính phủ về ban hành Kế hoạch triển khai Thỏa thuận toàn cầu về Di cư hợp pháp, an toàn và trật tự của Liên hợp quốc, Kế hoạch số 167/KH-UBND ngày 11/5/2020 của UBND tỉnh Hà Tĩnh về triển khai Thỏa thuận GCM trên địa bàn tỉnh Hà Tĩnh và các văn bản khác liên quan đến việc triển khai thực hiện Thỏa thuận GCM.

Xác định việc triển khai thực hiện Thỏa thuận GCM là trách nhiệm tham gia, phối hợp của tất cả các sở, ban, ngành, địa phương nhằm quản lý di cư hiệu quả, tạo môi trường di cư minh bạch, dễ tiếp cận, tôn trọng nhân phẩm của người di cư, bảo vệ quyền lợi và lợi ích chính đáng của họ, đặc biệt là các nhóm đặc thù, phụ nữ, trẻ em, người dân tộc thiểu số.

Bên cạnh đó, năm 2022, các sở, ngành, địa phương của tỉnh đã ban hành nhiều văn bản hướng dẫn việc đẩy mạnh tuyên truyền về các vấn đề di cư quốc tế: di cư hợp pháp và an toàn; di cư trái phép và đưa người di cư trái phép; mua bán người, bóc lột, lạm dụng lao động; các rủi ro trong quá trình di cư; quyền và lợi ích của người di cư...Điển hình như UBND thị xã Kỳ Anh đã chỉ đạo Công an thị xã Kỳ Anh xây dựng 03 kế hoạch kiểm tra công tác đăng ký, quản lý lưu trú, tạm trú đối với người nước ngoài trên địa bàn; xây dựng và triển khai thực hiện Kế hoạch số 17/KH-CATX ngày 17/12/2021 về việc mở đợt cao điểm đấu tranh phòng, chống xuất nhập cảnh trái phép liên quan đến địa bàn Trung Quốc và Campuchia và Kế hoạch số 33/KH-CATX ngày 22/02/2022 về việc xác minh công dân xuất, nhập cảnh trái phép.

2.2. Công tác tuyên truyền, phổ biến thông tin về Thỏa thuận GCM, các vấn đề liên quan di cư quốc tế:

Các sở, ban, ngành, địa phương thường xuyên đăng tải trên Cổng/Trang thông tin điện tử của đơn vị các thông tin rõ ràng, minh bạch về di cư (hướng dẫn, tư vấn, khuyến cáo, cảnh báo liên quan đến di cư quốc tế; thị trường lao động nước ngoài, chính sách cấp thị thực, quyền của người di cư...). Cổng thông tin điện tử của tỉnh, thường xuyên cập nhật, đăng tải các văn bản liên quan đến các vấn đề di cư quốc tế; các văn bản quy phạm pháp luật của các cấp, các ngành; đưa tin về các hoạt động đấu tranh phòng chống tội phạm của các lực lượng chức năng trên lĩnh vực phòng, chống di cư trái phép và đưa người di cư trái phép; mua bán người, bóc lột, lạm dụng lao động; các phương thức giúp người dân nhận diện, cảnh giác với các phương thức, thủ đoạn của các loại tội phạm về di cư quốc tế.

Báo Hà Tĩnh, Đài Phát thanh và Truyền hình Hà Tĩnh và các Tạp chí, Bản tin trong tỉnh đã tập trung ưu tiên diện tích, thời lượng, chương trình, nội dung, mở chuyên trang, chuyên mục, có nhiều tin bài, phóng sự, thông tin lồng ghép, phản ánh tình hình di cư trên địa bàn tỉnh, về Thỏa thuận toàn cầu về Di cư hợp pháp, an toàn và trật tự của Liên hợp quốc GCM. Tần suất tuyên truyền ngày càng tăng, hình thức ngày càng được đổi mới, chất lượng nội dung tin, bài được nâng lên. Báo Hà Tĩnh đã đăng tải hơn 200 tin, bài trong các chuyên mục “Chính trị”, “Kinh tế”, “Xã hội”, “Pháp luật”... thông tin, tuyên truyền về các hoạt động di cư hợp pháp, an toàn; di cư trái phép và đưa người di cư trái phép; mua bán người, bóc lột, lạm dụng lao động; các rủi ro trong quá trình di cư; quyền và lợi ích của người di cư. Đài Phát thanh và Truyền hình tỉnh: xây dựng các chuyên đề “An ninh Hà Tĩnh”, “Lao động công đoàn”, “Pháp luật và Đời sống”, “Vấn đề hôm nay”... phản ánh các vấn đề nóng trong công tác phòng chống tội phạm, trong đó có nội dung liên quan đến phòng, chống di cư trái phép và đưa người di cư trái phép; mua bán người, bóc lột, lạm dụng lao động.

Công an các đơn vị, địa phương đã tổ chức lồng ghép các hoạt động truyền thông, giáo dục pháp luật về xuất nhập cảnh, di cư ra nước ngoài, các rủi ro khi di cư trái phép. Trung tâm Văn hóa - Truyền thông cấp huyện, hệ thống truyền thanh cơ sở đã thực hiện gần 1.000 lượt tuyên truyền qua kênh truyền thông như sóng phát thanh, kênh truyền thông trên môi trường internet thông qua các nền tảng mạng xã hội. Ngoài nội dung tiếp phát các chương trình của Đài PTTH tỉnh, Đài Tiếng nói Việt Nam thì việc sản xuất các chương trình tuyên truyền của địa phương cũng đã được triển khai phù hợp và sát với thực tiễn ở cơ sở. Qua đó, đã lồng ghép được việc phổ biến pháp luật về các vấn đề di cư hợp pháp.

2.3. Công tác đấu tranh, phòng chống di cư trái phép, mua bán người:

Công an tỉnh cũng đã chỉ đạo các phòng, Công an cấp huyện triển khai đồng bộ các biện pháp nghiệp vụ để nắm tình hình, chủ động phòng ngừa, ngăn chặn các hoạt động vi phạm pháp luật về xuất, nhập cảnh, cư trú và lao động bất hợp pháp, vi phạm pháp luật ở nước ngoài đặc biệt sang các nước Lào, Thái Lan, Trung Quốc. Tập trung phát hiện, đấu tranh, bóc gỡ nhiều đường dây tổ chức, môi giới cho người khác trốn đi nước ngoài hoặc ở lại nước ngoài trái phép trong năm 2022; thụ lý, điều tra 08 vụ/19 bị can về tội “Tổ chức, môi giới cho người khác trốn đi nước ngoài hoặc ở lại nước ngoài trái phép” và “Tội tổ chức cho người khác xuất cảnh, nhập cảnh hoặc ở lại Việt Nam trái phép”, kết quả xử lý: kết thúc điều tra 05 vụ/13 bị can, đang tiếp tục điều tra 03 vụ/06 bị can.

Bộ chỉ huy Bộ đội Biên phòng tỉnh đã chỉ đạo các đơn vị siết chặt quản lý hoạt động qua lại biên giới, cửa khẩu, cảng biển; tổ chức tuần tra, kiểm soát, khép kín biên giới, siết chặt đường mòn, lối mở ngăn chặn triệt để các hoạt động xuất, nhập cảnh trái phép. Qua tuần tra, kiểm soát đã phát hiện, bắt giữ, xử lý 04 vụ/05 đối tượng xuất, nhập cảnh qua biên giới trái phép.

2.4. Công tác thúc đẩy các kênh di cư hợp pháp, an toàn, trật tự; bảo vệ quyền và lợi ích chính đáng của người di cư:

Tiếp tục cải thiện môi trường đầu tư kinh doanh, thu hút FDI tạo việc làm cho lao động Việt Nam nói chung, Hà Tĩnh nói riêng nhằm giảm thiểu các nhân tố dẫn tới di cư trái phép, giúp người dân có quyết định đúng đắn về di cư, góp phần thực hiện mục tiêu tăng trưởng toàn diện, bền vững.

Thường xuyên giám sát, hướng dẫn các doanh nghiệp dịch vụ việc làm; doanh nghiệp xuất khẩu lao động thực hiện các hoạt động tư vấn, tuyển chọn lao động đi làm việc ở nước ngoài.

Trong bối cảnh dịch bệnh Covid-19, tỉnh đã thực hiện chính sách tạo điều kiện cho chuyên gia, nhà đầu tư, nhà quản lý doanh nghiệp, lao động kỹ thuật cao và thân nhân từ nước ngoài nhập cảnh Việt Nam làm việc, tìm kiếm cơ hội đầu tư tại Hà Tĩnh; thực hiện chính sách tiêm vắc xin phòng Covid-19 cho người nước ngoài trên địa bàn đảm bảo chủ trương không phân biệt quốc tịch, không phân biệt hình thức cư trú.

Tiếp tục quán triệt các sở, ngành, địa phương thực hiện nghiêm túc Quyết định số 39/2020/QĐ-UBND ngày 08/12/2020 của UBND tỉnh ban hành Quy chế phối hợp quản lý các vấn đề về lãnh sự liên quan đến người nước ngoài trên địa bàn tỉnh. Trong năm 2022 đã xử lý 06 vụ việc có liên quan đến yếu tố nước ngoài trên địa bàn tỉnh. Tỉnh Hà Tĩnh đang hoàn thiện triển khai xây dựng Cơ sở dữ liệu về Kiều bào người Hà Tĩnh ở nước ngoài nhằm kết nối, hỗ trợ bà con hòa nhập với cộng đồng dân cư tại nước sở tại.

2.5. Tăng cường hợp tác quốc tế trong việc thực hiện Thỏa thuận GCM:

Năm 2022, tỉnh Hà Tĩnh đã kêu gọi, thu hút nguồn vốn từ các tổ chức Phi chính phủ nước ngoài để triển khai hiệu quả Kế hoạch thực hiện Thỏa thuận toàn cầu về Di cư hợp pháp, an toàn và trật tự của Liên hợp quốc trên địa bàn. UBND tỉnh đã phê duyệt Văn kiện dự án hỗ trợ kỹ thuật “Phòng chống mua bán người giai đoạn 1” của Tổ chức Bánh mì Thế giới (Bread for the World (BfdW) tại Việt Nam, với tổng số tiền 240.000 EUR, tương đương 6.240.000.000VNĐ, trong đó vốn viện trợ không hoàn lại 185.000 EUR, vốn đối ứng: 55.000 EUR; phê duyệt Văn kiện dự án hỗ trợ kỹ thuật Truyền thông phòng chống di cư trái phép từ Việt Nam sang Úc bằng tàu thuyền của Tổ chức Di cư quốc tế (IOM), với số tiền bằng nguồn vốn viện trợ không hoàn lại 460.000.000VNĐ.

II. ĐÁNH GIÁ VÀ NHỮNG KIẾN NGHỊ

1. Thuận lợi

- Tỉnh Hà Tĩnh đã triển khai Thỏa thuận GCM và các văn bản pháp lý có liên quan trên địa bàn tỉnh đạt kết quả tốt với sự quan tâm, vào cuộc của các cấp, các ngành, nhận thức của cán bộ, nhân dân trên địa bàn tỉnh về tầm quan trọng của di cư hợp pháp, an toàn, trật tự được nâng cao.

- Cơ chế trao đổi thông tin và phối hợp giải quyết các vấn đề liên quan đến công tác lãnh sự, bảo hộ công dân giữa các sở, ban ngành, địa phương của tỉnh, giữa Sở Ngoại vụ với Cục Lãnh sự - Bộ Ngoại giao và các cơ quan đại diện

ngoại giao Việt Nam ở nước ngoài kịp thời, chặt chẽ, góp phần bảo vệ quyền lợi chính đáng cho người dân Hà Tĩnh di cư ra nước ngoài.

- Nhìn chung, tất cả các đơn vị kinh doanh dịch vụ tư vấn du học ở Hà Tĩnh đã hoạt động tư vấn theo đúng quy định của pháp luật: hợp tác, liên kết với các đối tác có uy tín trong và ngoài nước để làm thủ tục đưa học sinh đi học ở nước ngoài.

2. Khó khăn, hạn chế

- Sự hiểu biết về pháp luật của bà con nhân dân khu vực biên giới còn hạn chế, giao thông đi lại chưa thuận lợi nên quá trình điều tra, thống kê, phân loại, lập danh sách và khảo sát đơn phương, song phương còn gặp nhiều khó khăn.

- Nhu cầu xuất cảnh để tìm việc làm của công dân ngày càng nhiều, đặc biệt là đối với lao động phổ thông trong, tuy nhiên chi phí tổ chức xuất khẩu lao động khá cao và đòi hỏi trình độ tay nghề, chuyên môn kỹ thuật cao nên nhiều công dân không đáp ứng được yêu cầu. Ý thức tổ chức kỷ luật của một số lao động Hà Tĩnh ở nước ngoài chưa cao, vi phạm pháp luật, phá vỡ hợp đồng lao động hoặc trốn ra ngoài làm việc chứa đựng nhiều rủi ro, thậm chí nguy hiểm đến tính mạng.

- Người Hà Tĩnh ở nước ngoài ngày càng gia tăng và đa dạng về thành phần đã đặt ra những vấn đề khó khăn, phức tạp cho công tác bảo hộ công dân, nhất là việc bảo hộ đối với người Hà Tĩnh đi làm việc ở nước ngoài theo hợp đồng cá nhân hoặc những người tự ý bỏ hợp đồng, những người bị lừa đảo xuất khẩu lao động, nạn nhân của tội phạm mua bán người.

3. Những kiến nghị, đề xuất

Để việc triển khai thực hiện Thỏa thuận GCM ngày càng hiệu quả, kính đề nghị Bộ Ngoại giao:

- Tổ chức tập huấn cho các cán bộ phụ trách tại địa phương nhằm nâng cao kiến thức liên quan, kinh nghiệm tham mưu trong việc triển khai thực hiện Thỏa thuận GCM trên địa bàn tỉnh.

- Tiếp tục hỗ trợ địa phương trong triển khai công tác lãnh sự, bảo hộ công dân ở nước ngoài và công tác tăng cường hợp tác quốc tế trong triển khai thực hiện Thỏa thuận GCM.

Trên đây là kết quả thực hiện Thỏa thuận toàn cầu về di cư hợp pháp, an toàn, trật tự của Liên hợp quốc (GCM) năm 2022 trên địa bàn tỉnh Hà Tĩnh, Sở Ngoại vụ báo cáo Bộ Ngoại giao./.

Nơi nhận:

- UBND tỉnh (b/c);
- Ban Giám đốc Sở;
- Lưu: VT, LSBG.

GIÁM ĐỐC

Thái Phúc Sơn